

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

15

Ερώτηση 1**Ποιοι λόγοι επιβάλλουν την οικονομική συνεργασία ανάμεσα στις διάφορες χώρες;**

Η οικονομική συνεργασία ανάμεσα στις διάφορες χώρες οφείλεται εκτός από την άνιση κατανομή των πλουτοπαραγωγικών πόρων του πλανήτη μας και σε ορισμένους άλλους παράγοντες όπως είναι:

- Η οικονομική ανάπτυξη των διαφόρων κρατών
- Η ραγδαία βελτίωση των διεθνών μεταφορών και τηλεπικοινωνιών
- Το συγκριτικό πλεονέκτημα
- Η τάση μίμησης διεθνών καταναλωτικών προτύπων

Ερώτηση 2**Τι είναι το διεθνές εμπόριο και ποια οφέλη προκύπτουν από το διεθνές εμπόριο;**Διεθνές Εμπόριο:

Είναι οι διεθνείς συναλλαγές (το σύνολο των οικονομικών συναλλαγών μιας χώρας με το εξωτερικό) της χώρας, που σχετίζονται με τη διακίνηση εμπορευμάτων.

Τα οφέλη που προκύπτουν από τις διεθνείς συναλλαγές και το διεθνές εμπόριο είναι:

- ◆ Αύξηση της συνολικής παραγωγής
 - ◆ Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων
 - ◆ Μείωση του κόστους παραγωγής
 - ◆ Άνοδος του βιοτικού επιπέδου της χώρας
- 4 σημεία (B-A-M-A)

Απόλυτο και Συγκριτικό Πλεονέκτημα**Ερώτηση 3**

Πότε μια χώρα έχει απόλυτο πλεονέκτημα και πότε συγκριτικό πλεονέκτημα; Δώστε ένα παράδειγμα.

Απόλυτο Πλεονέκτημα

Κάθε χώρα πρέπει να ειδικεύεται στην παραγωγή αγαθών στα οποία διαθέτει **απόλυτο πλεονέκτημα**, δηλαδή μπορεί με τους ίδιους παραγωγικούς συντελεστές να παράγει περισσότερη ποσότητα από τις άλλες χώρες.

Χώρα	Σιτάρι	Κρασί
A	40	30
B	20	50

Η χώρα Α έχει απόλυτο πλεονέκτημα στην παραγωγή σιταριού, ενώ η χώρα Β έχει απόλυτο πλεονέκτημα στην παραγωγή κρασιού, γιατί με τους ίδιους παραγωγικούς συντελεστές η χώρα Α είναι πιο αποδοτική στην παραγωγή σιταριού, ενώ η χώρα Β είναι πιο αποδοτική στην παραγωγή κρασιού.

Συγκριτικό Πλεονέκτημα

Όταν μια χώρα έχει απόλυτο πλεονέκτημα στην παραγωγή και των 2 αγαθών τότε θα πρέπει να ειδικευτεί στην παραγωγή του αγαθού που έχει συγκριτικό πλεονέκτημα, δηλαδή έχει μικρότερο κόστος ευκαιρίας σε σύγκριση με την άλλη χώρα.

Χώρα	Σιτάρι	Κρασί
A	80	60
B	20	50

- ➔ Πρέπει να συγκρίνουμε το κόστος ευκαιρίας των δύο αγαθών ανάμεσα στις 2 χώρες.
- ➔ Γι' αυτό τον λόγο κάνουμε άλλο πίνακα και χρησιμοποιούμε τον τύπο:

Κόστος Ευκαιρίας = $\frac{\text{Θυσία του προϊόντος B}}{\text{Παραγωγή του προϊόντος A}}$
Το αγαθό που θέλουμε να παράξουμε το βάζουμε στον παρονομαστή και το άλλο αγαθό που θυσιάζουμε το βάζουμε στον αριθμητή.

Χώρα	Σιτάρι (σε μονάδες κρασιού)	Κρασί (σε μονάδες σιταριού)
A	$60/80=0,75$	$80/60=1,33$
B	$50/20=2,5$	$20/50=0,4$

Η χώρα A έχει συγκριτικό πλεονέκτημα στην παραγωγή σιταριού, γιατί το κόστος ευκαιρίας του σιταριού είναι 0,75, ενώ στη χώρα B είναι 2,5.

Η χώρα B έχει συγκριτικό πλεονέκτημα στην παραγωγή κρασιού, γιατί το κόστος ευκαιρίας του κρασιού είναι 0,4, ενώ στη χώρα A είναι 1,33.

Ερώτηση 4

Ποια είναι η σημασία του συγκριτικού πλεονεκτήματος για το διεθνές εμπόριο;

Η σημασία του συγκριτικού πλεονεκτήματος για το διεθνές εμπόριο είναι μεγάλη, διότι ο καταμερισμός των έργων και η εξειδίκευση στην παραγωγή οδηγούν σε:

- Αύξηση της συνολικής παραγωγής
- Βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων
- Μείωση του κόστους παραγωγής
- Άνοδο του βιοτικού επιπέδου της χώρας

4 σημεία (B-A-M-A)

Ερώτηση 5

Οι οικονομικές συναλλαγές που έχει μια χώρα με άλλες είναι:

1. Εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων (είδη ένδυσης/υπόδησης, εσπεριδοειδή, πατάτες κ.λπ.)
2. Εισαγωγές και εξαγωγές υπηρεσιών (τουρισμός, ασφάλειες, ναυτιλία, αερομεταφορές)
3. Εισαγωγές και εξαγωγές κεφαλαίων (για δάνεια και επενδύσεις)
4. Μονομερείς μεταβιβάσεις, δηλ. δωρεές (εμβάσματα μεταναστών, φοιτητών, ναυτικών, προσωρινά εργαζόμενων στο εξωτερικό)

Ερώτηση 6

Τι είναι το ισοζύγιο πληρωμών και σε ποια επιμέρους ισοζύγια υποδιαιρείται;

Ισοζύγιο Πληρωμών είναι ένας πίνακας που περιλαμβάνει όλες τις οικονομικές συναλλαγές που έχει μια χώρα με τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου στη διάρκεια ενός έτους.

Υποδιαιρείται σε 3 επιμέρους ισοζύγια:

1. Εμπορικό Ισοζύγιο
2. Ισοζύγιο Άδηλων Πόρων
3. Ισοζύγιο Κίνησης Κεφαλαίων

Ερώτηση 7

Τι περιλαμβάνει: (α)το εμπορικό ισοζύγιο (β)το ισοζύγιο άδηλων πόρων (γ)το ισοζύγιο κίνησης κεφαλαίων (δ)το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

(α)Εμπορικό ισοζύγιο

- Περιλαμβάνει όλες τις εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων, δηλ. υλικών αγαθών.

(β)Ισοζύγιο άδηλων πόρων

- Περιλαμβάνει όλες τις εισαγωγές και εξαγωγές υπηρεσιών και μονομερείς μεταβιβάσεις από και προς το εξωτερικό.
- Περιλαμβάνει τις άδηλες εισπράξεις και τις άδηλες πληρωμές σε συνάλλαγμα, δηλ. εκείνες που δημιουργούνται από συναλλαγές που δεν περνούν από το τελωνείο και δεν δηλώνονται.

(γ)Ισοζύγιο κίνησης κεφαλαίων

- Περιλαμβάνει όλες τις εισαγωγές και εξαγωγές, εισροές-εκροές κεφαλαίων για δανεισμό και επενδύσεις.

(δ)Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

- Είναι η ένωση του εμπορικού ισοζυγίου με το ισοζύγιο άδηλων πόρων.

Ερώτηση 8

Σε ποιο ισοζύγιο θα καταχωρούσαμε τις επενδύσεις κεφαλαίων στο εξωτερικό και τους τόκους, τα μερίσματα και τα κέρδη που προέρχονται από τις επενδύσεις αυτές;

Έσοδα από επενδύσεις κεφαλαίων στο εξωτερικό (μερίσματα, τόκοι, κέρδη) περιλαμβάνονται στο ισοζύγιο άδηλων πόρων, διότι θεωρούνται αμοιβές των υπηρεσιών του Κεφαλαίου.

Ερώτηση 9

Πότε ένα ισοζύγιο παρουσιάζει έλλειμμα και πότε πλεόνασμα; Πώς χαρακτηρίζεται το ισοζύγιο σε κάθε περίπτωση;

- Ένα ισοζύγιο παρουσιάζει έλλειμμα, όταν οι εισπράξεις είναι μικρότερες από τις πληρωμές και ονομάζεται ελλειμματικό.
- Ένα ισοζύγιο παρουσιάζει πλεόνασμα, όταν οι εισπράξεις είναι μεγαλύτερες από τις πληρωμές και ονομάζεται πλεονασματικό.

Ερώτηση 10

Σε τι διαφέρει το ισοζύγιο άδηλων πόρων από το εμπορικό ισοζύγιο και ποια είναι η σημασία του για την Κύπρο;

Το ισοζύγιο άδηλων πόρων περιλαμβάνει τις άδειλες εισπράξεις και τις άδηλες πληρωμές σε συνάλλαγμα, δηλ. εκείνες που δημιουργούνται από συναλλαγές που δεν περνούν από το τελωνείο και δεν δηλώνονται. (Ερώτηση 7β)

Το εμπορικό ισοζύγιο περιλαμβάνει όλες τις εισαγωγές και εξαγωγές εμπορευμάτων, δηλ. υλικών αγαθών. (Ερώτηση 7α)

- ❖ Στην Κύπρο το εμπορικό ισοζύγιο είναι μονίμως ελλειμματικό και υπερκαλύπτεται από το πλεόνασμα του ισοζυγίου άδηλων πόρων, με αποτέλεσμα το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών να παρουσιάζεται λιγότερο ελλειμματικό ή ακόμη και πλεονασματικό.

Ερώτηση 11

Ποιο από τα επιμέρους ισοζύγια θεωρείται το σημαντικότερο για μια χώρα και γιατί;

Το πιο σημαντικό ισοζύγιο είναι το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, γιατί δείχνει την ανταγωνιστικότητα που διαθέτει η χώρα στη διεθνή αγορά για αγαθά και υπηρεσίες.

- ◆ Αν το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών παρουσιάζει **πλεόνασμα** σημαίνει ότι η χώρα διαθέτει ανταγωνιστική οικονομία και μπορεί να χρησιμοποιήσει το πλεόνασμα αυτό για εξόφληση υποχρεώσεων προς το εξωτερικό, για επενδύσεις στο εξωτερικό που αποφέρουν κέρδη στη χώρα, για πιο άνετη χρηματοδότηση των εισαγωγών της, για αύξηση των συναλλαγματικών της αποθεμάτων κ.λπ.
- ◆ Αν το ισοζύγιο των τρεχουσών συναλλαγών παρουσιάζει **έλλειμμα**, η χρηματοδότηση γίνεται κυρίως από εξωτερικό δανεισμό ή από μείωση των συναλλαγματικών αποθεμάτων.

Ερώτηση 12

ΑΣΚΗΣΗ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

1. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	€ εκ.	€ εκ.
Εξαγωγές	300	
Μείον Εισαγωγές	(500)	
(Έλλειμμα) Εμπορικού Ισοζυγίου		(200)
2. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΔΗΛΩΝ ΠΟΡΩΝ		
Άδηλες Εισπράξεις		
Εμβάσματα Κυπρίων που εργάζονται	20	
Τόκοι/Μερίσματα από επενδύσεις	5	
Έσοδα από τουρισμό	150	
Σύνολο Άδηλων Εισπράξεων	175	
Άδηλες Πληρωμές		
Έξοδα Κυπρίων φοιτητών	(30)	
Πλεόνασμα Ισοζ. Άδηλων Πόρων		145
Έλλειμμα Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών		(55)
3. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		
Εισροές Κεφαλαίων		
Επενδύσεις αλλοδαπών στην Κύπρο	50	
Δάνεια από τη Διεθνή Τράπεζα	40	
Σύνολο Εισροών Κεφ.	90	
Εκροές Κεφαλαίων		
Επενδύσεις κυπρίων στο εξωτερικό	(10)	
Πλεόνασμα Ισοζυγίου Κίνησης Κεφαλαίων		80

Πλεόνασμα Ισοζυγίου Πληρωμών**25****Ερώτηση 13**

Με ποιους τρόπους μπορεί να καλυφθεί το έλλειμμα και με ποιους τρόπους μπορεί να χρησιμοποιηθεί το πλεόνασμα του ισοζυγίου πληρωμών;

Εάν μια χώρα έχει έλλειμμα στο ισοζύγιο πληρωμών, η χρηματοδότησή του γίνεται με:

- ☐ εξωτερικό δανεισμό
- ☐ επενδύσεις από το εξωτερικό ή με μείωση των συναλλαγματικών αποθεμάτων

Εάν μια χώρα έχει πλεόνασμα στο ισοζύγιο πληρωμών, το χρησιμοποιεί για:

- ☐ εξόφληση υποχρεώσεων προς το εξωτερικό (δάνεια)
- ☐ επενδύσεις στο εξωτερικό
- ☐ χρηματοδότηση εισαγωγών
- ☐ δανεισμό τρίτων χωρών
- ☐ αύξηση των συναλλαγματικών της αποθεμάτων

Ερώτηση 14

Ποια μέτρα συνήθως λαμβάνει μια χώρα για να αποκαταστήσει την ισορροπία ενός ελλειμματικού ισοζυγίου πληρωμών;

- ⌚ Εάν το ισοζύγιο πληρωμών παρουσιάζει συνεχώς έλλειμμα (χρηματοδότηση από εξωτερικό δανεισμό), το κράτος λαμβάνει μέτρα για αποκατάσταση της ισορροπίας.
- ⌚ Θα πρέπει να λάβει μέτρα για να ενισχύσει τις εξαγωγές και να περιορίσει τις εισαγωγές και ταυτόχρονα να προσπαθήσει να αναπτύξει και τους άλλους τομείς της οικονομίας που αποφέρουν συνάλλαγμα (π.χ. τον τουρισμό, την εμπορική ναυτιλία κ.λπ.), βελτιώνοντας την ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχει στους ξένους και μειώνοντας το κόστος παραγωγής.

Α) Μέτρα ενθάρρυνσης των εξαγωγών (5):

- ✓ Φορολογικές απαλλαγές
- ✓ Επιχορηγήσεις
- ✓ Χαμηλότερα δάνεια
- ✓ Καλύτερευση ποιότητας των αγαθών
- ✓ Μείωση κόστους και τιμών των εξαγόμενων αγαθών

ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ-
ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΜΕΤΡΟ

Β) Μέτρα περιορισμού των εισαγωγών (3):

- ✓ Επιβολή εισαγωγικών δασμών, ποσοστώσεων, συναλλαγματικών περιορισμών
- ✓ Ενθάρρυνση της χρήσης υποκατάστατων αγαθών και πρώτων υλών
- ✓ Αγορά και κατανάλωση εγχώριων προϊόντων

Ερώτηση 15

Υπογραμμίστε το ΟΡΘΟ:

Μακροπρόθεσμα το καλύτερο μέτρο για αντιμετώπιση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών είναι

γ) η ενθάρρυνση των εξαγωγών

ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ-ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ**Ερώτηση 16**

Τι καλείται συνάλλαγμα και τι συναλλαγματική ισοτιμία; Δώστε παραδείγματα.

- Συνάλλαγμα: είναι τα ξένα νομίσματα και κάθε πιστωτικός τίτλος πληρωτέος σε ξένο νόμισμα, όπως επιταγές, συναλλαγματικές κ.τ.ό.
- Συναλλαγματική ισοτιμία ή τιμή συναλλάγματος: είναι ο αριθμός των ξένων νομισματικών μονάδων που ισοδυναμούν με μία εγχώρια ή αριθμός εγχώριων μονάδων που ισοδυναμούν με μία ξένη.

Ερώτηση 17

Από πού προέρχεται η ζήτηση και η προσφορά συναλλάγματος;

- Η ζήτηση συναλλάγματος προέρχεται από τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας, που δημιουργούνται από τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, τις μονομερείς μεταβιβάσεις προς το εξωτερικό και τις εξαγωγές κεφαλαίων.
- Η προσφορά συναλλάγματος προέρχεται από τις διεθνείς απαιτήσεις της χώρας, δηλαδή εκείνες που δημιουργούνται από τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, τις μονομερείς μεταβιβάσεις από το εξωτερικό και τις εισαγωγές κεφαλαίων.

Ερώτηση 18

Πώς επηρεάζει την αγορά συναλλάγματος μια αύξηση του τουριστικού ρεύματος στην Κύπρο;

Μια αύξηση του τουριστικού ρεύματος στην Κύπρο επηρεάζει την αγορά συναλλάγματος

- με την αύξηση της προσφοράς συναλλάγματος
- και την αύξηση των άδηλων εισπράξεων.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

1. ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	€ ΕΚ.	€ ΕΚ.
Εξαγωγές	X	
Μείον Εισαγωγές	(X)	
Πλεόνασμα/(Ελλειμμα) Εμπορικού Ισοζυγίου → Στην Κύπρο <u>μεινώς</u>		X/(X)
2. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΑΔΗΛΩΝ ΠΟΡΩΝ		
Άδηλες Εισπράξεις (3)	X	
Έσοδα από τον τουρισμό	X	
Εμβάσματα από το εξωτερικό	X	
Έσοδα (Τόκοι,Μερίσματα,Κέρδη) από επενδύσεις (κεφαλαίων) στο εξωτερικό → (θεωρούνται αμοιβές υπηρεσιών κεφαλαίου)	X	
Σύνολο Άδηλων Εισπράξεων	X	
Άδηλες Πληρωμές (5)		
Τόκοι εξωτερικού δανεισμού	(X)	
Έξοδα Κυπρίων φοιτητών στο εξωτερικό	(X)	
Εμβάσματα προς το εξωτερικό	(X)	
Εξυπηρέτηση Δημόσιου Χρέους	(X)	
Δαπάνες Κυπρίων τουριστών στο εξωτερικό	(X)	
Σύνολο Άδηλων Πληρωμών	(X)	+
Πλεόνασμα/ (Ελλειμμα) Ισοζ. Άδηλων Πόρων		X/ (X) +
Πλεόνασμα/(Ελλειμμα) Ισοζ. Τρεχουσών Συναλλαγών		X / (X)
3. ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		
Εισροές Κεφαλαίων (2)		
Επενδύσεις αλλοδαπών στην Κύπρο	X	
Δάνεια από το εξωτερικό	X	
Σύνολο Εισροών Κεφ.	X	
Εκροές Κεφαλαίων (2)		
Επενδύσεις κατοίκων (Κυπρίων) στο εξωτερικό	(X)	
Δάνεια προς το εξωτερικό	(X)	+
Πλεόνασμα / (Ελλειμμα) Ισοζ. Κίνησης Κεφαλαίων		X/(X)

Πλεόνασμα/(Ελλειμμα) Ισοζ. Πληρωμών		= Χ/(Χ)
-------------------------------------	--	---------

ΠΡΟΧΕΙΡΟ